

**Príprava pedagogických a odborných zamestnancov základných škôl
a školských zariadení na realizáciu programu univerzálnej prevencie
užívania návykových látok „Unplugged“**

prof. RNDr. Pavol Sovák, CSc., rektor
Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
Šrobárova 2, 041 80 Košice
Slovenská republika

Názov vzdelávacieho programu:

Príprava pedagogických a odborných zamestnancov na realizáciu programu univerzálnej prevencie užívania návykových látok „Unplugged“

Zdôvodnenie vzdelávacieho programu:

Zdravie mladej generácie by malo byť jednou z priorít vyspelej spoločnosti. V ostatných desaťročiach je tento fenomén úzko spojený s užívaním návykových látok, pričom vek začiatku ich užívania sa znižuje. Ako aj v iných oblastiach týkajúcich sa zdravia, aj v tomto prípade sa najúčinnejšou javí byť univerzálna prevencia. Preventívne programy realizované priamo v školách majú možnosť osloviť široké spektrum detí a mládeže. Je preto dôležité usilovať sa o to, aby sa stali bežnou praktikou v slovenských základných školách.

Vzdelávací program pre pedagogických a odborných zamestnancov vychádza z požiadaviek viacerých dokumentov. V dokumente Národná protidrogová stratégia Slovenskej republiky na obdobie rokov 2013 – 2020 (ďalej len „NPS“) je uvedené: zlepšiť dostupnosť a účinnosť preventívnych programov (od počiatocného účinku po dlhodobú udržateľnosť) a zvýšiť informovanosť o rizikách spojených s užívaním nelegálnych drog a iných psychoaktívnych látok a súvisiacich dôsledkoch. MŠVVaŠ SR deklaruje svoje priority v tejto oblasti na webovej stránke <https://www.minedu.sk/8012-sk/prevencia-socialno-patologických-javov/>, pričom prevencia drogových závislostí v rezorte školstva vychádza z článku 33 Dohovoru o právach dieťaťa a Európskej protidrogovej stratégie. Týka sa realizácie preventívnych opatrení na úrovni škôl a školských zariadení, priorít rezortu školstva, výchovno-vzdelávacích projektov a programov. V neposlednom rade ide o Pedagogicko-organizačné pokyny na školský rok 2017/2018 v časti 1.5.10 Zdravý životný štýl, bod 2 Školám a školským zariadeniam sa odporúča: a) aktívne zapájať deti a žiakov do aktivít a programov, ktoré podporujú výchovu ku zdraviu a zdravý životný štýl, b) realizovať aktivity a programy na podporu telesného a duševného zdravia, e) venovať v školách zvýšenú pozornosť prevencii užívania alkoholu a tabaku a odvykaniu od nich, f) informovať žiakov o škodlivých a vedľajších účinkoch nelegálnych a dopingových látok.

Program „Unplugged“ je školský program univerzálnej prevencie pre dospievajúcich vo veku 12-14 rokov, čo zodpovedá potrebe včasnej prevencie. Program vznikol ako súčasť európskeho projektu EU-DAP (European Drug use prevention; <http://www.eudap.net>), združujúcich niekoľko európskych krajín s cieľom vytvoriť školský program prevencie, ktorý by zodpovedal štandardom kvality implementácie programov prevencie a zároveň by zodpovedal európskym kultúrnym podmienkam. Samotný program univerzálnej prevencie užívania návykových látok „Unplugged“ pozostáva z 12 lekcií v trvaní jednej vyučovacej hodiny (45 minút), ktoré sú zamerané na: informácie a postoje, interpersonálne spôsobilosti a intrapersonálne spôsobilosti. Štruktúra programu je záväzná a je ju možné meniť iba v rámci hraníc stanovených autormi programu.

Overovanie efektívnosti programu na Slovensku bolo realizované výskumným tímom FF UPJŠ v rámci projektu APVV 0253-11 s podporou MŠVVaŠ SR. O realizácii a výsledkoch skúmania bolo priebežne informované Národné monitorovacie centrum pre drogy a referovali sme o nich aj na viacerých odborných a vedeckých podujatiach. Efekt Unplugged programu bol zistený vo vzťahu k vnímaniu rizika užívania alkoholu, fajčeniu tabakových cigariet a užívania marihuany (Berinšterová, Orosová, Gabrhelík 2014) a bol taktiež preukázaný nárastom úrovne uvedomovania si negatívnych dôsledkov konzumácie alkoholu medzi školákmi (Orosová et al. 2014).

Pri realizácii preventívnych programov na školách sú pedagogickí a odborní zamestnanci, ktorí program realizujú kľúčovými osobami, ktorých proaktívny prístup významne prispieva k efektívnosti preventívnych programov. Povzbudzovanie a podpora realizátorov preventívnych programov prispieva k ich rozvoju a udržiavaniu angažovanosti ako na úrovni organizácie tak aj mimo nej (Durlak, DuPre, 2008). Integráciu preventívnych programov do bežného školského prostredia a ich vysokú implementačnú kvalitu ovplyvňuje entuziazmus, záujem, vnímanie dôležitosti a prijatie programu kľúčovými osobami (Bell, 2009; Gottfredson, Gottfredson, 2002).

V aktuálnom roku 2017 v súlade s projektom podporeným grantovou agentúrou MŠVVaŠ SR KEGA 016UPJŠ-4/2017 bol na základe kvalitatívnej analýzy výpovedí učiteľov, ktorí realizovali program vo fokusových skupinách a ich spätných väzieb program „Unplugged“ vrátane metodickéj príručky pre učiteľov a pracovného zošita pre žiakov, aktualizovaný. Bol vytvorený vzdelávací program pre pedagogických a odborných zamestnancov, ktorí budú realizovať aktualizovaný program „Unplugged“. Tento vzdelávací program bol následne odskúšaný v skupine študentov magisterského štúdia učiteľstva. **Výsledky analýz okrem iného poukázali na potrebu kvalitnej prípravy pedagogických a odborných zamestnancov - realizátorov programu v školách a na potrebu venovania zvýšenej pozornosti podmienkam, za ktorých sa preventívne programy realizujú a primerané zaangažovanie vedenia školy do procesu prípravy a realizácie programu.**

Druh kontinuálneho vzdelávania:

Aktualizačné

Forma kontinuálneho vzdelávania:

Kombinovaná forma v rozsahu 55 hodín - z toho 42 hodín prezenčne a 13 hodín dištančne.

Hlavný cieľ:

Rozšíriť profesijné kompetencie pedagogických a odborných zamestnancov v oblasti univerzálnej prevencie užívania návykových látok prostredníctvom aplikácie preventívneho programu „Unplugged“ a prehĺbiť profesijné zručnosti potrebné pre realizáciu preventívnych programov a prácu so skupinou v podmienkach školskej triedy. Následne umožniť realizáciu programu univerzálnej prevencie užívania návykových látok „Unplugged“ v rámci celého Slovenska a prispieť tak k zníženiu výskytu rizikových foriem správania detí.

Špecifické ciele:

Modul 1 Úvod do vzdelávania

C 1.1 Poznať ciele, obsah a štruktúru preventívneho programu „Unplugged“

C 1.2 Rozšíriť odborné poznatky v oblasti prevencie užívania návykových látok a práce so skupinou v rámci preventívnej činnosti v základných školách

Modul 2 Oboznámenie sa s obsahom a nácvik realizácie jednotlivých lekcí programu „Unplugged“

C 2.1 Rozšíriť poznatky a rozvíjať odborné spôsobilosti nevyhnutné pre realizáciu aktivít zameraných na identifikáciu očakávaní a tvorbu pravidiel v rámci realizácie preventívneho programu. Reflektovať, korigovať a doplniť informácie o návykových látkach.

C 2.2 Rozšíriť poznatky a rozvíjať odborné spôsobilosti nevyhnutné pre realizáciu aktivít zameraných na porozumenie skupinovým procesom a sociálnemu vplyvu so zameraním na skupinu adolescentov.

C 2.3 Rozšíriť poznatky a rozvíjať odborné spôsobilosti nevyhnutné pre realizáciu aktivít zameraných na informácie o užívaní alkoholu, rizikové a protektívne faktory užívania návykových látok

C 2.4 Rozšíriť poznatky a rozvíjať odborné spôsobilosti nevyhnutné pre realizáciu aktivít zameraných na formovanie a korekciu normatívnych presvedčení v súvislosti s užívaním návykových látok, na kritické myslenie, reflexiu rozdielov medzi vlastnými názormi a skutočnými faktami.

C 2.5 Rozšíriť poznatky a rozvíjať odborné spôsobilosti nevyhnutné pre realizáciu aktivít zameraných na šírenie informácii o účinkoch fajčenia, diferenciaciu očakávaní a skutočných účinkov (krátkodobých a dlhodobých) fajčenia tabakových cigariet.

C 2.6 Rozšíriť poznatky a rozvíjať odborné spôsobilosti nevyhnutné pre realizáciu aktivít zameraných na adekvátne rozpoznanie a prejavenie emócií, porozumenie verbálnej a neverbálnej komunikácii.

C 2.7 Rozšíriť poznatky a rozvíjať odborné spôsobilosti nevyhnutné pre realizáciu aktivít zameraných na odolávanie tlaku rovesníckej skupiny a nácvik asertívnej komunikácie.

C 2.8. Rozšíriť poznatky a rozvíjať odborné spôsobilosti nevyhnutné pre realizáciu aktivít zameraných na rozvoj pozitívneho sebaobrazu, prijímanie a poskytovanie pozitívnej spätnej väzby, precvičovanie nadväzovania sociálnych kontaktov.

C 2.9 Rozšíriť poznatky a rozvíjať odborné spôsobilosti nevyhnutné pre realizáciu aktivít zameraných na šírenie informácii o pozitívnych a negatívnych účinkoch užívania nelegálnych drog.

C 2.10 Rozšíriť poznatky a rozvíjať odborné spôsobilosti nevyhnutné pre realizáciu aktivít zameraných na rozvoj efektívnych stratégií zvládania záťažových situácií, vyrovnávanie sa s negatívnymi pocitmi a slabými stránkami.

C 2.11 Rozšíriť poznatky a rozvíjať odborné spôsobilosti nevyhnutné pre realizáciu aktivít zameraných na rozhodovacie procesy a riešenie problémov, nácvik tvorivého riešenia problémových situácií.

C 2.12 Rozšíriť poznatky a rozvíjať odborné spôsobilosti nevyhnutné pre realizáciu aktivít zameraných na primerané stanovovanie si a napĺňanie cieľov.

Modul 3 Praktický koncept využitia preventívneho programu - príprava a realizácia vybranej lekcie v praxi

C 3.1 Prehlbovať odborné spôsobilosti pracovať so skupinou s ohľadom na skupinovú dynamiku pri aplikácii aktivít z preventívneho programu „Unplugged“.

Obsah vzdelávacieho programu:

Vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov pozostáva z troch modulov, ktoré sú zamerané na rozšírenie informácií o návykových látkach, nácvik spôsobilostí spojených s rozvíjaním interpersonálnych

a intrapersonálnych spôsobilostí školákov a získavanie kompetencií v realizácii skupinových zážitkových foriem práce so žiakmi.

Modul 1: Úvod do vzdelávania

Téma	Časový rozsah	
	Prezenčne	Dištančne
1.1 Ciele, obsah, štruktúra a teoretické východiská programu univerzálnej prevencie návykových látok „Unplugged“	2	0
1.2 Špecifiká preventívnej práce v podmienkach základnej školy, zásady práce so skupinou	2	0
SPOLU	4	0

Modul 2: Oboznámenie sa s obsahom a nácvik realizácie jednotlivých lekcii programu „Unplugged“

Téma	Časový rozsah	
	Prezenčne	Dištančne
2.1 Identifikácia očakávaní a obáv súvislosti s realizáciou programu, stanovenie pravidiel, reflektovanie vedomostí o návykových látkach a skúseností s preventívnymi aktivitami (lekcia 1)	2	0
2.1 Skupina, skupinové normy, tlak skupiny, konformita, vylúčenie zo skupiny (lekcia 2)	3	0
2.2 Informácie týkajúce sa užívania alkoholu – mýty a fakty o alkohole, spoločenské, telesné a osobnostné faktory užívania návykových látok; rizikové a protektívne faktory (lekcia 3)	2	0
2.3 Normatívne presvedčenia v súvislosti s užívaním návykových látok, kritické myslenie, reflexia rozdielov medzi vlastnými názormi a skutočnými faktami, korekcia noriem (lekcia 4)	4	0
2.4 Informácie o účinkoch fajčenia, diferenciacia očakávaní a skutočných účinkov, ako aj krátkodobých a dlhodobých účinkov (lekcia 5)	2	0
2.5 Emócie, ich adekvátne rozpoznanie a prejavenie, rozlišovanie medzi verbálnou a neverbálnou komunikáciou (lekcia 6)	4	0
2.6 Odolávanie tlaku rovesníckej skupiny, nácvik asertívnej komunikácie (lekcia 7)	4	0
2.7 Rozvoj pozitívneho sebaobrazu, prijímanie a poskytovanie pozitívnej spätnej väzby, precvičovanie a reflexia nadväzovania sociálnych kontaktov (lekcia 8)	4	0
2.8 Informácie o pozitívnych a negatívnych účinkoch užívania drog (lekcia 9)	2	0
2.9 Zvládanie záťažových situácií, vyrovnávanie sa s negatívnymi pocitmi a svojimi slabými stránkami (lekcia 10)	4	0
2.10 Rozhodovanie a riešenie problémov, nácvik tvorivého riešenia problémových situácií (lekcia 11)	4	0
2.11 Stanovovanie si cieľov, Rozlišovanie medzi dlhodobými a krátkodobými cieľmi, efektívne cesty smerujúce k napĺňaniu stanovených cieľov (lekcia 12)	3	0
SPOLU	38	0

Modul 3 Príprava a realizácia vybranej lekcie v praxi

Dištančná úloha	0	13

Vypracovanie prípravy a realizácia vybranej lekcie programu v triede (časový harmonogram, popis vybraných aktivít, identifikácia možných problémov a príprava/návrhy na ich riešenie, potrebné vybavenie a pomôcky na realizáciu). Výstup z dištančnej formy: Písomné spracovanie prípravy na realizáciu vybranej lekcie programu univerzálnej prevencie „Unplugged“, vrátane časového rozpisu, potrebných pomôcok a zmapovania potenciálnych problémových miest a možností ich zvládnutia/riešenia. Zároveň správa z praktickej realizácie vybranej lekcie vrátane fotodokumentácie. Formát A4, rozsah minimálne 2 normostrany.		
SPOLU (3 moduly)	42	13

Vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov na realizáciu programu „Unplugged“ bude prebiehať formou kombinácie prednášok a diskusií, zážitkovými aktivitami a praktickým nácvikom lektorského vedenia jednotlivých lekcí programu s následnou konštruktívnou spätnou väzbou zo strany lektorov a ostatných účastníkov aktualizačného vzdelávania.

Profil absolventa:

Pedagogickí zamestnanci a odborní zamestnanci škôl a školských zariadení budú mať po absolvovaní vzdelávania profesijné kompetencie samostatne aplikovať program „Unplugged“ v podmienkach základnej školy. Zároveň budú mať po absolvovaní vzdelávania kompetencie umožňujúce im pracovať so skupinou žiakov formou interaktívnych a zážitkových aktivít a využívať pri tom skupinovú dynamiku. Absolventi vzdelávania budú disponovať vedomosťami a spôsobilosťami týkajúcimi sa univerzálnej prevencie užívania návykových látok vychádzajúcimi z aktuálneho stavu poznania. Uvedené kompetencie budú môcť využívať nielen pri realizácii programu „Unplugged“, ale aj pri výučbe iných predmetov (najmä etickej výchovy, občianskej náuky a na triednických hodinách).

Rozsah vzdelávacieho programu:

Aktualizačné vzdelávanie sa uskutočňuje v rozsahu 55 vyučovacích hodín, z toho 42 prezenčne a 13 dištančne.

Trvanie vzdelávacieho programu: Najviac 10 mesiacov od začatia vzdelávania

Bližšie určená kategória, podkategória pedagogických zamestnancov alebo odborných zamestnancov; kariérový stupeň, kariérová pozícia:

Kategória pedagogických zamestnancov:

- učiteľ

Podkategória pedagogických zamestnancov:

- učiteľ pre nižšie stredné vzdelávanie (učiteľ druhého stupňa základnej školy),

Kategória odborných zamestnancov:

- psychológ, školský psychológ
- špeciálny pedagóg, školský špeciálny pedagóg
- sociálny pedagóg

Kariérové stupne pedagogických a odborných zamestnancov:

- samostatný pedagogický zamestnanec alebo samostatný odborný zamestnanec,
- pedagogický zamestnanec s prvou atestáciou alebo odborný zamestnanec s prvou atestáciou,
- pedagogický zamestnanec s druhou atestáciou alebo odborný zamestnanec s druhou atestáciou.

Kariérová pozícia: -

Vyučovaci predmet / Vzdelávacia oblasť:

Vzdelávaci program umožňuje prihlásiť sa na vzdelávanie učiteľom s aprobáciou na vyučovanie predmetov etická výchova, občianska náuka, telesná a športová výchova a biológia.

Podmienky pre zaradenie uchádzačov:

Učiteľ bude zaradený na vzdelávanie po splnení kritérií a ustanovení §2 vyhlášky MŠ SR č. 445/2009 Z. z. o kontinuálnom vzdelávaní, kreditoch a atestáciách pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov.

Na kontinuálne vzdelávanie podľa § 35 ods. 9 zákona č. 317/2009 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, možno prijať pedagogického zamestnanca alebo odborného zamestnanca až po absolvovaní šiestich mesiacov pedagogickej činnosti alebo odbornej činnosti. Na kontinuálne vzdelávanie bude zaradený pedagogický zamestnanec, ktorý spĺňa kvalifikačný predpoklad na vyučovanie predmetov etická výchova, občianska náuka, telesná a športová výchova a biológia v uvedenej kategórii a podkategórii resp. odborný zamestnanec, ktorý spĺňa kvalifikačný predpoklad vzdelania v súlade s vyhláškou MŠ SR č. 437/2009 Z. z.

Spôsob prihlasovania:

Elektronicky formou e-mailovej prihlášky, pričom účastníci na prvé stretnutie prinesú originál prihlášky s potvrdením zamestnávateľa o zaradení do kategórie, podkategórie, kariérového stupňa.

Spôsob preukázania príslušnosti k cieľovej skupine:

Potvrdenie zamestnávateľa (školy alebo školského zariadenia) o zaradení pedagogického a odborného zamestnanca do kategórie, kariérového stupňa. Riaditeľovi školy alebo školského zariadenia toto potvrdenie vydá zriaďovateľ. Ak pedagogický alebo odborný zamestnanec nie je v pracovnom pomere alebo riaditeľ školy alebo školského zariadenia nepotvrdí zaradenie pedagogického alebo odborného zamestnanca, posúdi poskytovateľ oprávnenie na zaradenie pedagogického alebo odborného zamestnanca na základe príslušných dokumentov, ktoré pedagogický alebo odborný zamestnanec predloží poskytovateľovi (§2 ods.3 vyhlášky č.445/2009 Z.z.).

Spôsob ukončovania a požiadavky na ukončovanie:

Spôsob ukončovania kontinuálneho vzdelávania podľa § 39 ods. 3 zákona č. 317/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov bude formou záverečnej prezentácie pred účastníkmi a lektorom aktualizáčného vzdelávania.

Podmienkou ukončenia sú:

- absolvovanie minimálne 80% stanoveného počtu hodín vyučovaných prezenčnou formou,
- vypracovanie a odovzdanie výstupu dištančnej formy vzdelávania,

- úspešná záverečná prezentácia pred účastníkmi vzdelávania a lektorom aktualizačného vzdelávania.

Záverečná prezentácia pozostáva z realizácie 1 aktivity z preventívneho programu, ktorú zrealizujú so skupinou účastníkov v role detí pred lektorom aktualizačného vzdelávania. Aktivitu si volia v rámci vylosovanej témy/lekcie z obsahu aktivít pre deti z preventívneho programu „Unplugged“. Realizovaná aktivita sa bude zaznamenávať prostredníctvom videokamery. Následne na základe videozáznamu a formou sebareflexie hodnotia, či sa im podarilo splniť cieľ aktivity a nakoľko presne naplnili odporúčané postupy pri realizácii aktivity, čo bude taktiež zaznamenané na videozáznam. Rovnako im bude poskytnutá spätná väzba a odporúčania zo strany lektora a ostatných účastníkov vzdelávania. Následne bude lektorom aktualizačného vzdelávania celý výučbový proces vyhodnotený.

Garant a personálne zabezpečenie:

Garant: prof. PhDr. Oľga Orosová, CSc. - má ukončené vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa (odbor psychológia) a vysokoškolské vzdelanie 3. stupňa (odbor psychológia, FF UK Bratislava), habilitačné konanie v odbore Pedagogická psychológia (PgF UK Bratislava), inauguračné konanie v odbore Pedagogická, poradenská a školská psychológia (UKF Nitra). Je absolventkou postgraduálneho štúdia Metody aplikované sociálnej psychologie (FF UK Praha).

Pracovné skúsenosti:

2007 – súčasnosť - Univerzita P. J. Šafárika v Košiciach, Filozofická fakulta, Pracovné miesto vysokoškolskej učiteľky vo funkcii profesorky v odbore pedagogická, poradenská a školská psychológia, 1996–2006 Univerzita P. J. Šafárika v Košiciach, Prírodovedecká fakulta - odborná asistentka, pracovné miesto vysokoškolskej učiteľky vo funkcii docentky v odbore pedagogická psychológia, 1991–1996 Pedagogicko-psychologická poradňa mesta Košice, Poradenský psychológ, 1980–1991, Spoločenskovedný ústav SAV v Košiciach, štipendistka a ašpirantka.

Počas pôsobenia na PPP a na UPJŠ realizuje a garantuje programy prevencie užívania návykových látok medzi školákmi a vysokoškolákmi, je zodpovednou riešiteľkou projektov zameraných na rozvoj programov prevencie užívania návykových látok založených na výskumných dátach:

- APVV-15-0662 Psychologický mechanizmus zmien rizikového správania školákov a vysokoškolákov. Rizikové správanie a emigračné, migračné zámery (2016-2019),
- APVV-025311 Užívanie drog medzi dospelými a vysokoškolákmi. Na výskumných dátach založená prevencia užívania drog. (2012-2015),
- APVV-20-038205 Individuálne, interpersonálne, sociálne a spoločenské faktory rizikového správania v období dospelosti a ranej dospelosti (2006-2009).

Garantka spĺňa kvalifikačný predpoklad v zmysle § 43 ods. 4 a 5 zákona č. 317/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov.

Lektori:

PhDr. Anna Janovská, PhD. – má ukončené vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa (odbor psychológia) a vysokoškolské vzdelanie 3. stupňa (odbor sociálna psychológia a psychológia práce). 16 rokov sa venovala preventívnej činnosti v školskom prostredí a pracovala v CPPPaP (predtým aj ako CVPP a PPP). Má o.i. ukončené výcviky v oblasti univerzálnej a selektívnej prevencie drogových závislostí, výcvik v skupinových formách preventívnej práce s deťmi a mládežou s poruchami správania a tréning asertivity. Od roku 2008 pracuje ako vysokoškolský pedagóg a venuje sa aj príprave študentov

učiteľstva, preventívnej a poradenskej činnosti pre študentov vysokých škôl. V minulosti pracovala aj ako externý lektor kontinuálneho vzdelávania učiteľov pre MPC.

PhDr. Beáta Gajdošová, PhD. - má ukončené vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa (odbor psychológia) a docentúru v odbore sociálna psychológia a psychológia práce. Dlhodobo pôsobila v praxi (CPPPaP). Je členkou Slovenskej psychoterapeutickej spoločnosti (Psychoterapia a poradenstvo orientované na klienta PCA, Relaxačná a symbolická psychoterapia), členkou EHPS European Health Psychology Society a ISPA International School Psychology Association. Je absolventkou kurzu Systémový prístup k vzdelávaniu a metodická príprava lektorov Training and Development Canada.

Mgr. Ondrej Kalina, PhD. - má ukončené vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa (odbor psychológia) a vysokoškolské vzdelanie 3. stupňa v odbore sociálna medicína. Od roku 2005 pracuje ako vysokoškolský pedagóg a venuje sa výskumnej, preventívnej a poradenskej činnosti pre študentov vysokých škôl. Má ukončené sociálno-psychologické výcviky a výcvik v oblasti prevencie drogových závislostí. V roku 2011 ukončil dlhodobý psychoterapeutický kurz v systemickej terapii. Aktívne pracuje ako psychológ – poradca v univerzitnom poradenskom centre.

Mgr. Lucia Hricová, PhD. – ukončila v roku 2011 magisterské štúdium psychológie na Univerzite Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, následne v roku 2016 absolvovala doktorandské štúdium v odbore Sociálna psychológia a psychológia práce. Pracuje ako odborná asistentka na Katedre pedagogickej psychológie a psychológie zdravia na Filozofickej fakulte UPJŠ. Participuje na riešení grantových projektov (APVV, VEGA) v oblasti rizikového správania spojeného s dysfunkčným stravovaním a nespokojnosťou s telom a prevencie užívania návykových látok.

Mgr. Mária Bačíková, PhD. – má ukončené vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa (odbor psychológia) a vysokoškolské vzdelanie 3. stupňa na univerzite v Groningene, Holandsko (odbor vedy o zdraví), r. 2006. Dlhodobo sa venuje rizikovému správaniu dospievajúcich, a efektívnosti výcvikových programov so špecifickým zameraním na vplyv rodičov. Od roku 2002 pracuje ako vysokoškolský pedagóg, venuje sa vývinovej psychológii a prevencii.

Mgr. Marcela Štefaňáková – má ukončené vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa (odbor psychológia) a je študentkou 3. stupňa vysokoškolského štúdia v odbore sociálna psychológia a psychológia práce, kde sa venuje univerzálnej prevencii užívania návykových látok. Je frekventantkou výcviku v systemickej párovej a rodinnej terapii.

Lektori spĺňajú podmienky podľa Čl. 2 bodu 12 Smernice MŠ č. 18/2009 – R.

Finančné, materiálne zabezpečenie:

Náklady na realizáciu vzdelávacieho programu predstavujú 200 € á 1 účastník, pričom cena zahŕňa získanie metodiky preventívneho programu „Unplugged“ a pracovného zošita pre žiakov v elektronickej podobe.

Inštitúcia poskytujúca kontinuálne vzdelávanie zabezpečuje priestorové podmienky vhodné na zážitkové skupinové aktivity pre 20-25 účastníkov spolu s materiálnym zabezpečením (flipchart, fixy, papiere, výtvarný materiál, pomôcky k preventívnemu programu).

Učebné zdroje k vzdelávaniu:

Orosová, O, Vaňová, M., Berinšterová, M. (2013). Unplugged. Metodika pre učiteľov. Prevencia v škole. Košice: UPJŠ; Equilibria.

Orosová, O, Janovská, A., Štefaňáková, M., Gajdošová, B. (v tlači). Unplugged. Metodika pre učiteľov. Prevencia v škole. Aktualizované vydanie. Košice: UPJŠ; Equilibria.

Orosová, O. a kol. (2012). Základy prevencie užívania drog a problematického používania internetu v školskej praxi. Košice: UPJŠ

Nešpor, K., Csémy, L., Pernicová, H. (1999). Zásady efektívnej primárnej prevencie. Praha, Sportpropag

Miovský, M. Skácelová, L., Zapletalová, J., Novák, P. (2010). Primární prevence rizikového chování ve školství. Praha, Sdružení SCAN, Centrum Adiktologie, Psychiatrická klinika 1.LF UK v Praze a VFN v Praze

Miovský, M. a kol. (2012). Výkladový slovník základných pojmov školskej prevencie rizikového chování. Praha: Klinika Adiktologie, 1. lekárska fakulta Univerzity Karlovy v Praze a Všeobecná fakultní nemocnice v Praze.

Komárková, R., Slaměník, I., Výrost, J. (2001) Aplikovaná sociální psychologie III. Sociálně psychologický výcvik. Praha: Grada

Technické a informačné zabezpečenie:

Inštitúcia poskytujúca kontinuálne vzdelávanie zabezpečuje lektorom technické a informačné zabezpečenie (notebook s príslušenstvom, dataprojektor, prístup na internet, CD prehrávač, videokameru).

Návrh počtu kreditov:

13 kreditov, z toho 11 kreditov za rozsah 55 hodín (1 kredit na 5 hodín) a 2 kredity za záverečnú prezentáciu pred účastníkmi a lektorom aktualizáčného vzdelávania.

(§12 a §13 vyhlášky MŠ SR č. 445/2009 Z. z. o kontinuálnom vzdelávaní, kreditoch a atestáciách pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov.)

Použitá literatúra:

Bell (2009) James Bell Associates (2009, October). Evaluation brief: Measuring implementation fidelity. Arlington, VA: Author.

Berinšterová, M. (2015). Efektívnosť školského programu univerzálnej prevencie Unplugged. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. Dizertačná práca

Botvin, G. J., & Griffin, K. W. (2004). Life skills training: Empirical findings and future directions. *Journal of Primary Prevention*, 25(2), 211-232.

Cuijpers, P. (2003). Three Decades of Drug Prevention Research Drugs: education, prevention and policy, 10, 1

Durlak, J. A., & DuPre, E. P. (2008). Implementation matters: A review of research on the influence of implementation on program outcomes and the factors affecting implementation. *American journal of community psychology*, 41(3-4), 327-350

Gottfredson, D. C., Cook, T. D., Gardner, F. E., Gorman-Smith, D., Howe, G. W., Sandler, I. N., & Zafft, K. M. (2015). Standards of evidence for efficacy, effectiveness, and scale-up research in prevention science: Next generation. *Prevention science*, 16(7), 893-926.

Gottfredson, D. C., & Gottfredson, G. D. (2002). Quality of school-based prevention programs: Results from a national survey. *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 39(1), 3–36.

Hibbel, B., Guttormsson, U., Ahlström, S., Balakireva, O., Bjarnason, T., Kokkevi, A., & Kraus, L. (2012). *The 2011 ESPAD Report. Substance use among students in 36 European Countries*. Stockholm, Modintryckoffset AB

Orosová, O., Berinšterová, M., Benka, J., Gabrhelík, R.(2014). The short-term effect of the Unplugged Prevention Intervention among Slovak school population. Is an announce of prevention still worth a pound of cure? The economics and value of prevention: 5th International conference and Members meeting: Palma de Mallorca, Spain, October 16.-18.10.2014. (p.25).

Schinke, S., Brounstein, P., & Gardner, S. (2003). *Science-based prevention programs and principles, 2002. Center for Substance Abuse Prevention, Substance Abuse and Mental Health Services Administration.*